

Catapodium marinum (L.) Hubbard ook op Walcheren

door

A. DE VISSER (St. Laurens)

Begin juni 1960 zocht ik op het vron tussen Domburg en Westkapelle naar een plant van *Trifolium scabrum* L., geschikt voor een fotografische opname. Tijdens dit zoeken vond ik daar meerdere planten van *Catapodium marinum*. Dit wekte mijn verwondering op, omdat ik meende deze soort te moeten zoeken op plaatsen, die op enigerlei wijze met de zee in open verbinding stonden, en dit was hier niet het geval. De planten groeiden terzijde van de weg, die langs de binnenzijde van de duinen van Domburg naar Westkapelle loopt, zonder dat er enige afscheiding tussen weg en terrein bestaat. Bij het verder afzoeken van het terrein vond ik de soort over een lengte van 700–800 meter ter weerszijden van de weg groeiend in honderden exemplaren. De vraag, hoe die planten daar gekomen konden zijn, drong zich steeds sterker aan mij op en toen herinnerde ik mij, dat ongeveer een kilometer noordelijk van de groeiplaats de duinenrij tijdens de stormramp van 1953 was doorgebroken en veel zeewater was binnengespoeld. Doordat het terrein van de doorbraak af in de richting Westkapelle nederwaarts hellend verloopt, was veel zeewater langs die weg gespoeld en waren met dit water kennelijk zaden van buitendijkse pionierplanten meegekomen, althans groeiden in de volgende jaren terzijde van die weg o.a. veel zeeraket, loogkruid en zeepostelein. Mijn veronderstelling was, dat met die stormvloed ook zaden van *Catapodium* konden zijn meegevoerd en in het terrein langs die weg terechtgekomen, waaruit dan de gevonden vegetatie zou kunnen zijn ontstaan.

Toen ik ongeveer een week later nog eens in het terrein ging zoeken vond ik iets verder in de richting Westkapelle een met steenpuin enigszins verharde opgang naar de top van de ter plaatse smalle duinenrij met *Catapodium*-planten overdekt, in een aantal van meerdere duizenden en zo dicht opeen, dat het aan ruimte en voedsel ontbrak om tot behoorlijke planten te kunnen uitgroeien. Aangezien het hoogste punt waar de planten nog groeiden, zeker acht meter boven het maaiveld was gelegen, kon deze groei niet meer het gevolg van binnengespoeld zeewater zijn en werd door mij naar een andere oorzaak gezocht. Waar ook terzijde van de genoemde weg op meerdere plaatsen steenpuin aanwezig was, werd deze overeenkomst aangegrepen om in die richting te zoeken.

Informatie bij de dienst van de Polder Walcheren leerde mij, dat de genoemde opgang in 1946 was gemaakt voor een overgang naar de zeezijde voor de aanvoer van beschermingsmateriaal voor de versterking van de duinhelling. Daarvoor was puin gebruikt, dat afkomstig was van verscheidene plaatsen op Walcheren, het meeste echter van Westkapelle. Met dit puin waren ook enkele gaten terzijde van de weg gedicht. Westkapelle nu is in het najaar van 1944 door bombardementen en vernieling van de zeedijk bijna geheel in puin geraakt en de zee heeft daarin tot het einde van 1945 vrij spel gehad. Vele van die puinhopen hadden gedeeltelijk in en boven water gelegen en mogelijk heeft zich in dit puin een vegetatie van *Catapodium* ontwikkeld, waarvandaan later

zaden met het puin zijn getransporteerd, die op de gemelde plaatsen een nieuwe populatie hebben gesticht. Nasporingen in het dorp Westkapelle naar overblijfselen van *Catapodium* bleven zonder resultaat. Dit is echter niet te verwonderen, aangezien alle puin grondig is geruimd en het dorp geheel is herbouwd. Niettemin meen ik dat de veronderstelling een logische is.

De groeiplaatsen hebben een zandige ondergrond en staan bloot aan een sterke zonbestraling uit het Zuiden, zodat zij als warm kunnen worden aangemerkt. De verdere plantengroei bestaat uit veel *Plantago coronopus*, *Cochlearia danica*, *Cerastium semidecandrum*, *Phleum arenarium*, plaatselijk *Honckenia peploides*, armoedige planten van *Festuca rubra* en verder wat klavertjes, enz. Er is een groot verschil in vormen, verband houdende met de standplaats: flinke, breed uitgestoelde planten op vrijwel kaal zand, ijl opgaande, weinig vertakte tussen andere begroeiing en zeer kleine plantjes op plaatsen, waar zij elkander als gevolg van grote dichtheid van begroeiing verdringen.

In de zomer van 1961 bleek mij, dat de soort zich, ongeveer op de plaats waar de genoemde opgang de top van het duin bereikt, ook aan de zeezijde gevestigd heeft op de ter plaatse aanwezige zeevering. Deze bestaat uit betonblokken met verhogingen voor het tegengaan van de golfoploop. *Catapodium* groeit daar op een substraat van vergane plantendelen, vermengd met afspoelsel van klei en zand van de top, dat achter die verhogingen blijft liggen. Het waren zeer sterke planten met veel bloeistengels, sommige zelfs met vertakte bloeiwijze, zoals ik dit ook heb gezien bij planten van de Normandische kust, doch wat ik aan de Nederlandse planten nog niet eerder had waargenomen. Kennelijk voelen zij zich op deze imitatierotskust goed thuis.

Behalve een interessant geval van migratie is deze nieuwe groeiplaats tevens een welkome aanwinst voor het *Catapodium*-areaal in Nederland.

Summary

Catapodium marimum (L.) Hubbard has its northern limit on the continent in the Netherlands. Up to now it was known here from 4 localities only. In 1960 the author discovered two new and very rich localities on the isle of Walcheren between Domburg and Westkapelle. It is supposed that the plants have reached one of these localities as a result of the inundation after the great flood of 1953, and the other with rubble from Westkapelle, which village was destroyed during World War II, and inundated afterwards.